

Danmarks
Naturfredningsforening

Giftfri have?

Nødebo 27. marts 2019
www.giftfri-have.dk

Og fordi, det er nødvendigt

Forskerne kalder det den sjette massedød

- 40 % verdens insektarter i tilbagegang
- 30 % heraf i fare for at uddø
- Udryddelsen otte gange hurtigere end gennemsnit for pattedyr, fugle og krybdyr
- Den totale masse af insekter falder med 2,5 % om året

Årsag:

Intensivt landbrug (sprøjtegift, kunstgødning, monokultur, ørken uden træer og buske), urbanisering, klimaforandringer

Konsekvenser af kollaps:

Insekter er byttedyr og bestøvere..

De bekæmper skadedyr og er uundværlige i økosystemerne

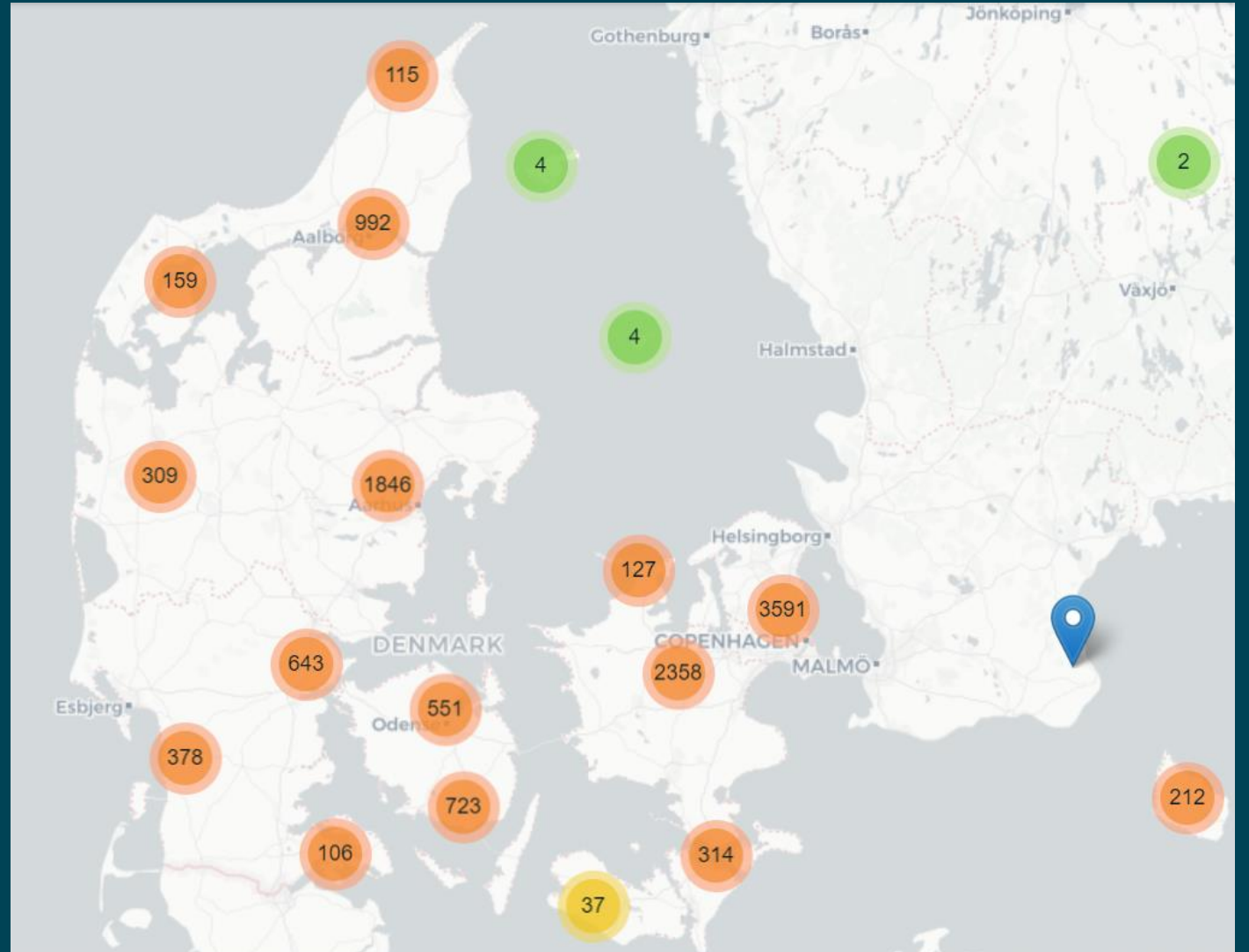
Katastrofale konsekvenser for økosystemer og os

Nytter det noget?

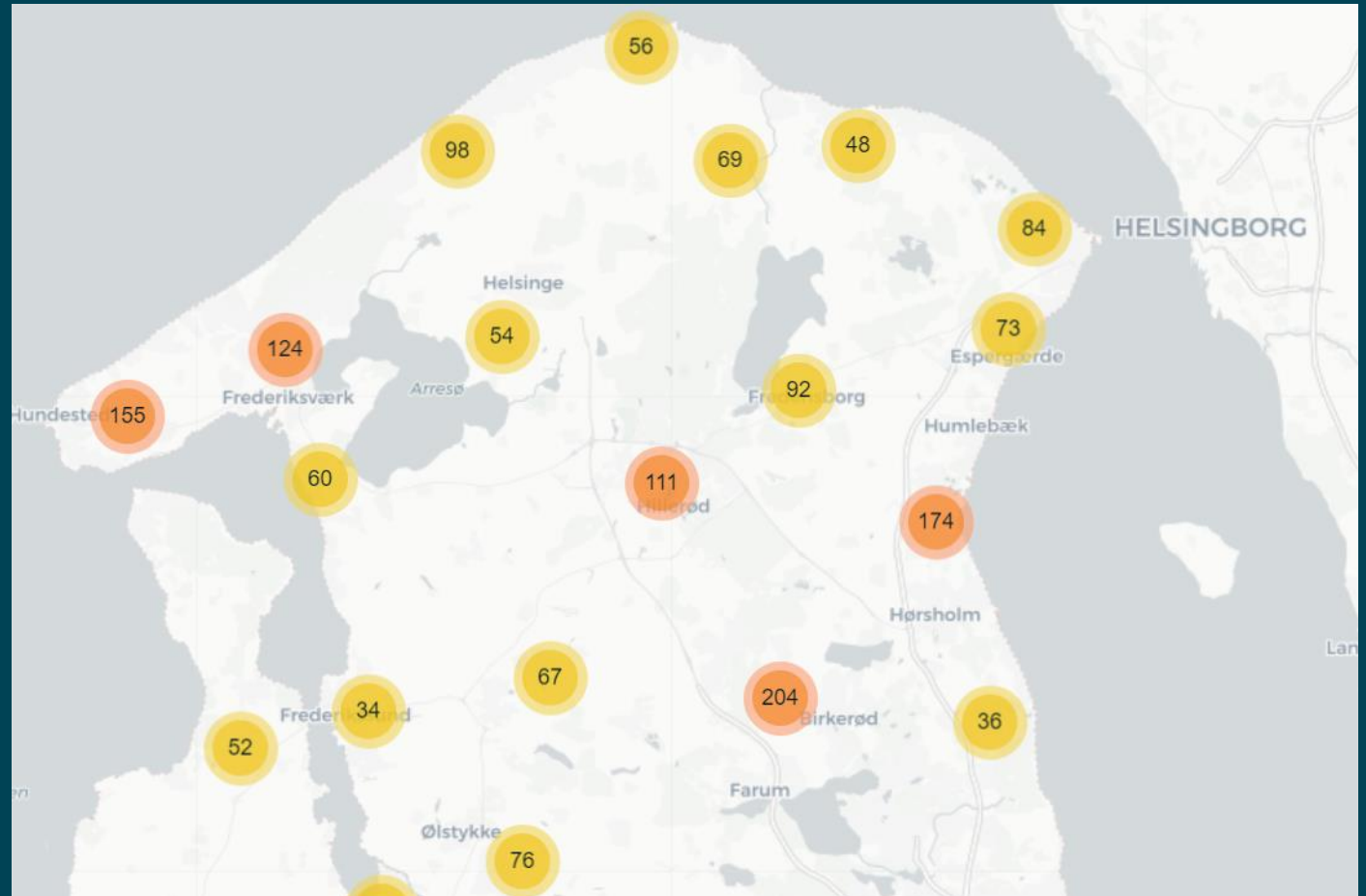
- **Vi sparer 20 tons**
- **Vi ændrer adfærd**
- **Vi bliver flere og flere :**
 - 15.707 haver over hele landet
 - 48 mio. kvm = 8,3 kvm pr. dansker

Nytter det noget?

Lokale tal

		pr. 18.2
Hillerød	3400	154
Skævinge	3320	14
Gørløse	3330	8
Helsingør	3000	79
Humlebæk	3050	51
Espergærde	3060	44
Snekkersten	3070	25
Tikøb	3080	12
Hornbæk	3100	40
Dronningmølle	3120	32
Ålsgårde	3140	11
Hellebæk	3150	11
Gribskov		
Helsingør	3200	73
vejby	3210	79
Tisvildeleje	3220	28
Græsted	3230	77
Gilleleje	3250	76
Frederiksværk	3300	187
Ølsted	3310	29
Gørløse	3330	8
Liseleje	3360	17
Melby	3370	30
Hundested	3390	146
Hillerød	3400	155
Allerød	3450	84
Birkerød	3460	133
Fredensborg	3480	120
Kvistgård	3490	17
Værløse	3500	105
Farum	3520	82
Lynge	3540	23
Slangerup	3550	40
Frederikssund	3600	49
Jægerspris	3630	94
Ølstykke	3650	33
Stenløse	3660	41
Veksø	3670	17

Hvad skal vi undgå?

- **Ukrudtsmidler**
- **Mosmidler**
- **Svampemidler**
- **Sneglemidler**
- **Insektmidler**
- **Ulovlige midler, herunder gift, der er taget med hjem fra udlandet**
- **Midler, der kun er godkendt til brug i landbrug, gartnerier eller anden professionel brug**

**Danske haver 2019:
Græs, hæk, et staudebed,
et par træer, orden,
kontrol og få levesteder**

Men vi skal
også fremme ..

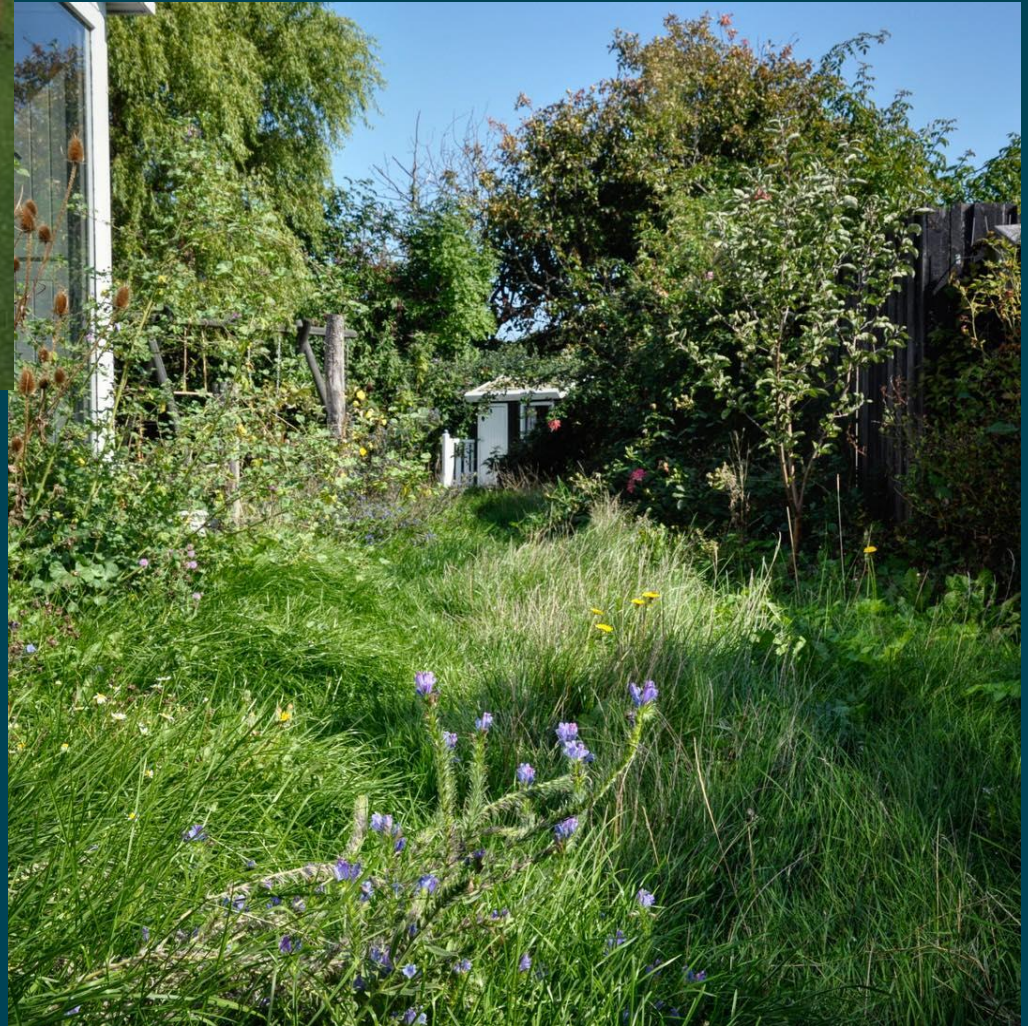
- Mangfoldighed og vildskab i haverne
- og
- Nysgerrighed og mod hos os selv

Hvordan ser den
perfekte have ud?

**Plads til få
eller mange**

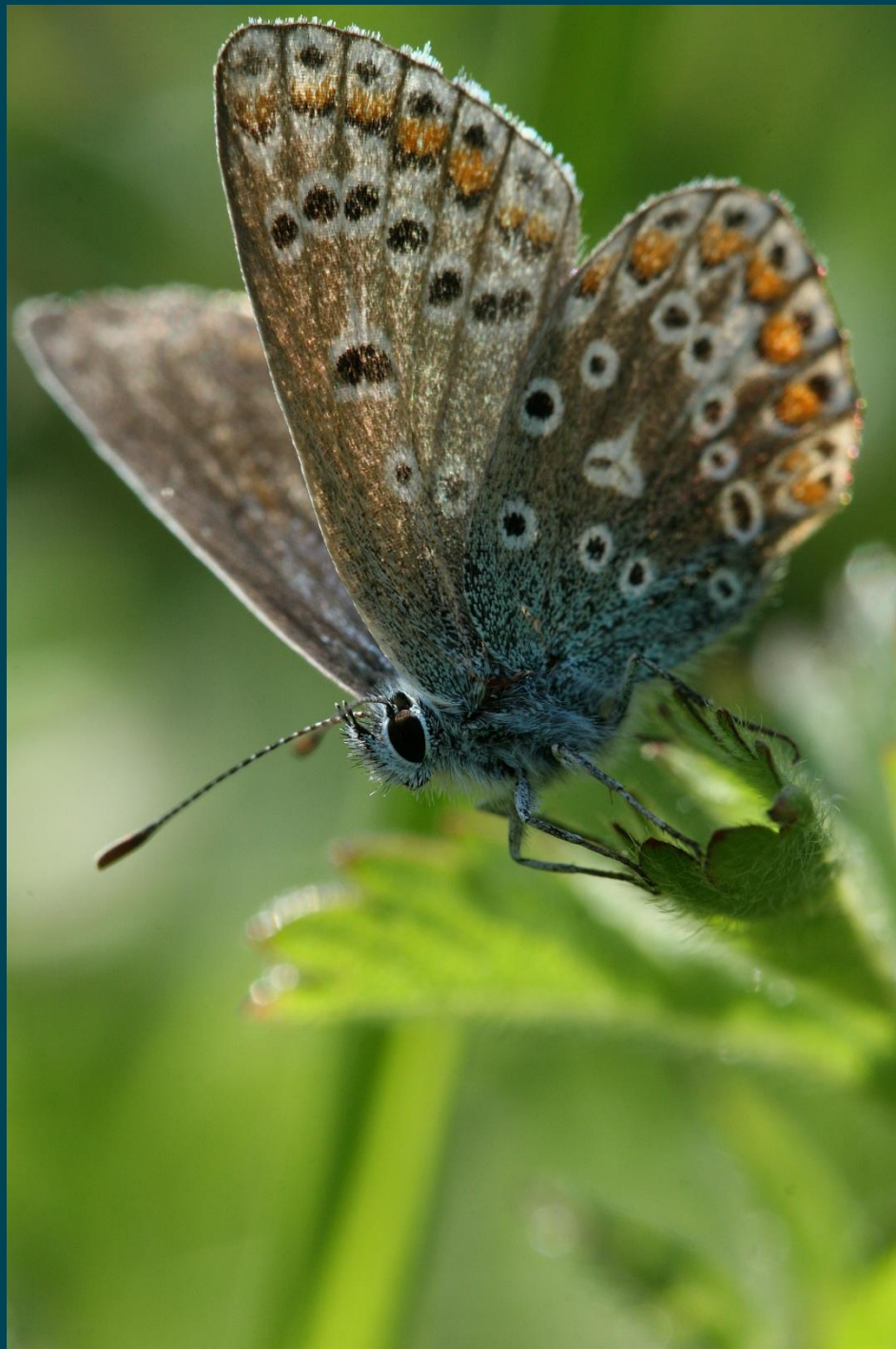
Græsplænen

- **Stop gødning af græsset**
- **Slå græsset to gange om året**
- **Genbrug afklippet græs**
- **Glæd dig over det, der kommer op**
- **Skræl noget af græsset af og så frø fra engen**
- **Sæt blomsterløg i plænen**

Flere sommerfugle

- **Drop gift**
- **Drop gødning**
- **Plant blomster til sommerfugle**
- **Plant føde til larverne**
- **Lad græsset gro**
- **Lav vinterly**

Bier og blomster

- **Drop gift**
- **Føde fra forår til efterår**
- **Redesteder**

Vand i haven

- **Sø** eller å
- **Regnbed**
- **Havedam**
- **Fuglebad**
- **Balje**

Råddenskab

- **Lad bladene ligge på jorden**
- **Lav kvasbunke eller -hegn**
- **Genbrug afklip fra græsset**
- **Veteraniser et træ**

Hvor går grænsen?

- så der blive plads til alle og alt
-

At give PLADS udfordrer os

- Vores forestilling om smukt og grimt
- Vores natursyn
- Vores trang til at styre, bekæmpe og bestemme

At tage udfordringen op kræver mod og tålmod

- Mod til invitere naturen indenfor
- Mod til at styre vores virketrang
- Mod til at skille sig ud og tåle naboernes kritiske blik
- Tålmodighed til at vente på , at naturen indfinder sig og til at glædes over det, der sker i haven lige nu

Hvad får vi så ud af det?

Glæde, fornøjelse og fred

GLÆDEN over

- morgenduggen i spindelvæv
- kålsommerfuglens larve i grønkålen
- biernes berusede svirren i fjerbusken
- sultne blåmejseunger
- smagen af solmodne tomater

FORNØJELSEN

over flere vilde dyr og planter i haven

FREDELIG

sameksistens med havens øvrige beboere i stedet for evig kamp mod den vilde og spontane natur

Hvor vildt skal det så være?

Danmarks
Naturfredningsforening

HUSK

- Det skal sjovt og fornøjeligt
- Det skal pirre din nysgerrighed og fantasi
- Det må ikke blive en sur pligt
- Start i det små og vælg det, der gør dig vild!
- Er det køkkenhaven, som du vil tage fat på. Så start der.
- Eller start der, hvor du er mindst vild
- Tag testen

Tak for i dag

Tilmeld din have på
www.giftfri-have.dk

Danmarks
Naturfredningsforening